

## **CHƯƠNG IV: NGHIỆP UẨN (Tiếp Theo)**

### *Phẩm Thứ Hai: LUẬN VỀ TÀ NGŨ*

#### **LUẬN VỀ TÀ NGŨ (Phần 1)**

Các loại tà ngữ thì đó là tà mạng chăng? Giả sử tà mạng thì đó là tà ngữ chăng? Các chương như vậy và giải thích về nghĩa từng chương đã lĩnh hội rồi, tiếp theo cần phải giải thích rộng ra.

Hỏi: Vì sao soạn ra phần luận này?

Đáp: Vì cần phải ngăn chặn tông chỉ của người khác để hiển bày về Chánh nghĩa. Nghĩa là phái Thí Dụ nói lìa bỏ ngữ và nghiệp, có Thể tánh của Chánh mạng-Tà mạng riêng biệt. Vì sao họ đưa ra cách nói này? Bởi vì dựa vào kinh. Như trong kinh nói đến tám chi Thánh đạo, họ đưa ra cách nói này: Đức Phật nói tám Chi, tất cả có Thể tánh không tạp loạn lẫn nhau. Vì vậy liền nói là Chánh mạng-Tà mạng lìa bỏ ngữ-nghiệp ra có Thể khá có thể đạt được. Vì ngăn chặn ý đó để hiển bày về Chánh mạng-Tà mạng đều chính là ngữ-nghiệp, cho nên soạn ra phần luận này.

Như ở trong nghiệp đạo của ngư bất thiện, nếu do tham mà khởi lên thì gọi là tà ngữ, cũng gọi là tà mạng, bởi vì mạng mà khởi lên; do sân-si mà khởi lên thì chỉ gọi là tà ngữ, không gọi là tà mạng, bởi vì không do mạng mà khởi lên. Ở trong nghiệp đạo của thân bất thiện, nếu do tham mà khởi lên thì gọi là tà nghiệp, cũng gọi là tà mạng; do sân-si mà khởi lên thì chỉ gọi là tà nghiệp, không gọi là tà mạng, nguyên cố như trước. Ở trong nghiệp đạo của ngữ thiện do không có tham mà khởi lên thì gọi là chánh ngữ, cũng gọi là chánh mạng, bởi vì đối trị với tà mạng; do không có sân-si mà khởi lên thì gọi là chánh ngữ, không gọi là chánh mạng, nguyên cố như trước. Ở trong nghiệp đạo của thân thiện, do không có tham mà khởi lên thì gọi là chánh nghiệp, cũng gọi là chánh mạng; do không có sân-si mà khởi lên thì gọi là chánh nghiệp, không gọi là chánh mạng, nguyên cố như trước. Dựa vào đây đã hiển bày về Chánh mạng-Tà mạng, đều do ngữ nghiệp thâm nhiếp làm Thể thánh. Đây gọi là Tỳ-bà-sa tóm lược ở nơi này.

Hỏi: Các loại tà ngữ thì đó là tà mạng chăng? Giả sử tà mạng thì đó là tà ngữ chăng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt:

1. Có lúc tà ngữ mà không phải là tà mạng, đó là trừ ra bốn hành

ác của ngữ hướng đến tà mạng, còn lại các hành ác của ngữ, tức là do sân-si mà khởi lên ngữ nghiệp, là tánh của ngữ nghiệp, không phải là do mạng mà khởi lên.

2. Có lúc tà mạng mà không phải là tà ngữ, đó là ba hành ác của thân hướng đến tà mạng, tức là do tham mà khởi lên thân nghiệp, bởi vì mạng mà khởi lên, không phải là tánh ngữ của nghiệp. Trong các câu sau này nên dựa theo cách giải thích này.

3. Có lúc tà ngữ cũng là tà mạng, đó là bốn hành ác của ngữ hướng đến tà mạng.

4. Có lúc không phải là tà ngữ cũng không phải là tà mạng, đó là trừ ra ba hành ác của thân hướng đến tà mạng, còn lại các hành ác của thân.

Hỏi: Các loại tà nghiệp thì đó là tà mạng chăng? Giả sử tà mạng thì đó là tà nghiệp chăng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt:

1. Có lúc tà nghiệp mà không phải là tà mạng, đó là trừ ra ba hành ác của thân hướng đến tà mạng, còn lại các hành ác của thân, tức là do sân-si mà khởi lên thân nghiệp, bởi vì là tánh của thân nghiệp, không phải là do mạng mà khởi lên.

2. Có lúc tà mạng mà không phải là tà nghiệp, đó là bốn hành ác của ngữ hướng đến tà mạng, tức là do tham mà khởi lên ngữ nghiệp, bởi vì mạng mà khởi lên, không phải là tánh của thân nghiệp. Hai câu sau dựa theo cách giải thích này.

3. Có lúc tà nghiệp cũng là tà mạng, đó là ba hành ác của thân hướng đến tà mạng.

4. Có lúc không phải là tà nghiệp cũng không phải là tà mạng, đó là trừ ra bốn hành ác của ngữ hướng đến tà mạng, còn lại các hành ác của ngữ. Trong này, do các tham mà khởi lên đều bởi vì hướng đến tà mạng, cho nên gọi là tà mạng.

Hỏi: Các loại chánh ngữ thì đó là chánh mạng chăng? Giả sử chánh mạng thì đó là chánh ngữ chăng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt:

1. Có lúc chánh ngữ mà không phải là chánh mạng, đó là trừ ra bốn hành diệu của ngữ hướng đến chánh mạng, còn lại các hành diệu của ngữ, tức là do không có sân-không có si mà khởi lên ngữ nghiệp, bởi vì là tánh của ngữ nghiệp, không phải là đối trị với tà mạng.

2. Có lúc chánh mạng mà không phải là chánh ngữ, đó là ba hành diệu của thân hướng đến chánh mạng, tức là do không có tham mà khởi

lên thân nghiệp, bởi vì là đối trị với tà mạng, không phải là tánh của ngữ nghiệp. Hai câu sau dựa theo cách giải thích này.

3. Có lúc chánh ngữ cũng là chánh mạng, đó là bốn hành diệu của ngữ hướng đến chánh mạng.

4. Có lúc không phải là chánh ngữ cũng không phải là chánh mạng, đó là trừ ra ba hành diệu của thân hướng đến chánh mạng, còn lại các hành diệu của thân.

Hỏi: Các loại chánh nghiệp thì đó là chánh mạng chăng? Giả sử chánh mạng thì đó là chánh nghiệp chăng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt:

1. Có lúc chánh nghiệp mà không phải là chánh mạng, đó là trừ ra ba hành diệu của thân hướng đến chánh mạng, còn lại các hành diệu của thân, tức là do không có sân-không có si mà khởi lên thân nghiệp, bởi vì là tánh của thân nghiệp, không phải là đối trị với tà mạng.

2. Có lúc chánh mạng mà không phải là chánh nghiệp, đó là bốn hành diệu của ngữ hướng đến chánh mạng, tức là do không có tham mà khởi lên ngữ nghiệp, bởi vì đối trị với tà mạng, không phải là tánh của thân nghiệp. Hai câu sau dựa theo cách giải thích này.

3. Có lúc chánh nghiệp cũng là chánh mạng đó là ba hành diệu của thân hướng đến chánh mạng.

4. Có lúc không phải là chánh nghiệp cũng không phải là chánh mạng, đó là trừ ra bốn hành diệu của ngữ. Trong này, các hành do không có tham mà khởi lên, đều bởi vì hướng đến chánh mạng, cho nên gọi là chánh mạng.

Đã sơ lược biểu hiện rõ ràng về tướng xen tạp-không xen tạp, nay sẽ nói rộng về tướng sai biệt ấy. Nghĩa là nếu có lúc vì nhân duyên lợi ích của mạng sống mà khởi lên các hành ác, thì loại này gọi là tà ngữ-tà nghiệp, cũng gọi là tà mạng, bởi vì là tánh của ngữ nghiệp, là do mạng mà khởi lên; nếu có lúc vì các loại nhân duyên khác mà khởi lên các hành ác, thì gọi là tà ngữ-tà nghiệp, không gọi là tà mạng, bởi vì là tánh của ngữ nghiệp, không phải là do mạng mà khởi lên. Phần còn lại dựa theo cách giải thích này.

Lại nữa, nếu có lúc tùy theo các loại bàng sinh-minh chú, duyên với mạng sống tà vạy khởi lên các hành ác, thì gọi là tà ngữ-tà nghiệp, cũng gọi là tà mạng; nếu có lúc vì các loại nhân duyên khác mà khởi lên các hành ác, thì gọi là tà ngữ-tà nghiệp, không gọi là tà mạng.

Lại nữa, nếu vì bốn nhân duyên của ái, khởi lên các hành ác thì gọi là tà ngữ-tà nghiệp, cũng gọi là tà mạng; nếu vì duyên khác mà khởi

lên các hành ác, thì gọi là tà ngữ-tà nghiệp, không gọi là tà mạng.

Lại nữa, nếu có tướng giả dối hiện rõ vì lợi-cầu lợi duyên với năm loại tà mạng, khởi lên các hành ác, thì gọi là tà người-tà nghiệp, cũng gọi là tà mạng; nếu vì duyên khác mà khởi lên các hành ác, thì gọi là tà ngữ-tà nghiệp, không gọi là tà mạng.

Lại nữa, nếu khởi lên gia hạnh của hành ác, thì gọi là tà ngữ-tà nghiệp, cũng gọi là tà mạng; nếu khởi lên nghiệp đạo căn bản của hành ác, thì gọi là tà ngữ-tà nghiệp, không gọi là tà mạng. Nguyên có thể nào? Bởi vì gia hạnh khó trừ chứ không phải là căn bản.

Lại nữa, nếu khởi lên các loại Giá tội, thì gọi là tà ngữ-tà nghiệp, cũng gọi là tà mạng; nếu khởi lên Tánh tội, thì gọi là tà ngữ-tà nghiệp, không gọi là tà mạng. Nguyên có thể nào? Bởi vì Giá tội khó phòng ngừa chứ không phải là Tánh tội.

Bởi vì đạo lý đã nói về sáu môn-bảy môn như vậy, cho nên quyết định không thể nào tách lìa ngữ-nghiệp ra mà thiết lập tà mạng riêng biệt.

Hỏi: Nếu như vậy thì tại sao nói ba loại như tà ngữ..., và ở trong kinh nói tám chi Thánh đạo, ngoài chánh ngữ-chánh nghiệp còn nói đến chánh mạng riêng biệt?

Đáp: Đức Phật vì tà mạng lừa dối làm cho người ta mê hoặc, vì thế khó nhận biết cho nên cùng lúc với ngữ-nghiệp nêu bày rõ ràng, lại nêu bày rõ ràng riêng biệt. Như quân giặc và tướng giặc cùng mọi người chém giết lẫn nhau, lại chém ban đầu riêng biệt.

Lại có người nói: Bởi vì các loại tà mạng khó có thể trừ sạch, cho nên cùng lúc chỉ trích với ngữ-nghiệp, lại chỉ trích riêng biệt. Giống như người nữ cùng với những điều ham muốn và phiền não ham muốn, cùng lúc nói đến lỗi lầm, lại chỉ trích riêng biệt. Thế nào là tà mạng khó có thể trừ sạch? Đó là có hai pháp khó loại trừ-khó rời bỏ, tức là người tại gia thì tà kiến, và người xuất gia thì tà mạng. Những người tại gia tuy rất sáng suốt thọ trì năm giới, nhưng nếu bị khổ đau làm cho bức bách thì dùng các loại hương hoa-đồ ăn thức uống để cúng vái cầu khẩn Thiên thần. Những người xuất gia tuy rất sáng suốt thọ trì Cụ túc giới, nhưng bởi vì duyên cung cấp cho nên thân mạng mà hệ thuộc người khác, lúc thấy thí chủ chính đốn oai nghi, hiện rõ tướng thân thiện gần gũi. Vì vậy cho nên nói riêng biệt về tà mạng-chánh mạng.

Trong kinh và luận Thi Thiết đều nói như vậy: “Sát sinh cho đến tà kiến đều có ba loại:

1. Từ tham mà sinh ra.

2. Từ sân mà sinh ra.

3. Từ si mà sinh ra.”

Thế nào là sát sinh do tham mà sinh ra? Đó là như có một người bởi vì tham thịt da gân xương..., cho nên giết hại hữu tình khác; hoặc là làm vừa lòng những người yêu quý, bạn thân đã từng làm điều lợi ích đối với mình, mà làm điều giết hại; hoặc là người khác dùng tiền bạc và các sự lợi ích để cầu mình làm điều giết hại, như các Quốc Vương dùng các loại tiền của-địa vị, chiêu mộ người dũng mãnh để đánh dẹp đối phương chưa quy phục. Những sự giết hại như vậy gọi là do tham mà sinh ra.

Thế nào là do sân mà sinh ra? Đó là như có một người đối với hữu tình khác, có tâm phiền muộn tổn hại, tâm oán trách hiềm khích, tâm đầy ác ý mà đoạn mất mạng sống của người ấy; hoặc là làm hại bạn bè thân thuộc của họ để cắt đứt con đường thù oán. Những sự giết hại như vậy gọi là do sân mà sinh ra.

Thế nào là do si mà sinh ra? Đó là như có một loại người khởi lên cách nhìn như vậy, đưa ra cách nói như vậy: Lừa ngựa trâu dê gà heo hươu nai..., đều là vật cúng tế để con người sử dụng ăn uống, vì vậy giết hại mà không có tội. Lại có một loại người khởi lên cách nhìn như vậy, đưa ra cách nói như vậy: Cọp beo chồn sói rắn rít... làm tổn hại cho con người, vì trừ bỏ tai họa cho người mà giết hại cũng không có tội. Và lại, ở phía tây vùng này có Miệt-lệ-xa tên gọi là Mục-ca, khởi lên cách nhìn như vậy, đưa rách nói như vậy: Cha mẹ già yếu, và gặp phải bệnh tật lâu ngày khó chữa, nếu có thể giết chết thì được phước chứ không có tội. Nguyên cớ thế nào? Bởi vì người già yếu thì các căn mục nát hư hoại không thể nào ăn uống, nếu chết đi thì lại được các căn tốt đẹp mới hơn, uống sữa ấm áp mới hơn; nếu gặp phải bệnh tật lâu ngày khó chữa, chịu nhiều khổ não, chết đi sẽ giải thoát, cho nên giết chết thì không có tội. Những sự giết hại như vậy gọi là do si mà sinh ra, bởi vì mê mờ nghiệp quả cho nên khởi lên sự bài bác tà vạy.

Thế nào là trộm cắp do tham mà sinh ra? Đó là như một người muốn đồ vật tiền bạc của người khác, người ta không cho mà lấy; hoặc là làm vừa lòng người yêu quý, bạn thân đã từng làm điều lợi ích cho mình, mà làm điều trộm cắp; hoặc là người khác dùng tiền bạc và các sự lợi ích để cầu mình làm điều trộm cắp, như chiêu mộ quân tướng cướp bóc tiền bạc châu báu của người khác. Những sự trộm cắp như vậy gọi là do tham mà sinh ra.

Thế nào là do sân mà sinh ra? Đó là như có một người đối với các

hữu tình, có tâm phiền muộn tổn hại-oán trách hiềm khích-đầy ác ý, mà trộm lấy đồ vật của họ, làm cho họ phải khốn đốn phiền muộn; hoặc là lấy trộm tiền bạc vật dụng của bạn thân với họ, bởi vì oán ghét họ. Những sự trộm cắp như vậy gọi là do sân mà sinh ra.

Thế nào là do sinh ra? Như có một loại người đối với các Bà-la-môn, khởi lên cách nhìn như vậy, đưa ra cách nói như vậy? Tất cả những gì trên mặt đất vốn là do thần lực của Phạm Vương hóa ra, ban cho các Bà-la-môn, nay thế lực của Bà-la-môn suy yếu, Sát-đế-lợi cùng nhau xâm lấn chiếm đoạt để hưởng thụ, cho nên lúc Bà-la-môn lấy mà hưởng thụ là lấy vật của mình, cũng không có tội trộm cắp. Nhưng mà lúc họ lấy thì dấy lên tưởng rằng vật của người khác. những sự trộm cắp như vậy gọi là do si mà sinh ra, bởi vì mê mờ đối với nghiệp quả cho nên khởi lên sự bài báng tà vạy.

Thế nào là tâm do tham mà sinh ra? Đó là điều này phần lớn vì tâm đam mê nhiễm ô; hoặc là dùng tiền bạc và những điều lợi ích, ở khắp mọi nơi làm điều tà dâm. Đó gọi là do tham mà sinh ra.

Thế nào là do sân mà sinh ra? Đó là như có một người đối với hữu tình khác, tâm có phiền muộn tổn hại-oán trách hiềm khích-đầy ác ý, muốn làm cho ô nhục-nhận chịu những điều suy sụp có hại, liền đối với người ấy mà làm điều tà dâm. Đó gọi là do sân mà sinh ra.

Thế nào là do si mà sinh ra? Đó là Bà-la-môn khởi lên cách nhìn như vậy, đưa ra cách nói như vậy: Các Bà-la-môn khởi lên cách nhìn như vậy, đưa ra cách nói như vậy: Các Bà-la-môn cần phải nuôi bốn vợ, Sát-đế-lợi ba vợ, Phệ-xá thuận theo hai, Thú-đạt-la một vợ. Những Bà-la-môn nếu chưa đủ số vợ, dâm với vợ người khác cũng không có tội. Nhưng lúc họ hành dâm thì khởi lên tưởng đến thuộc về người khác. Và lại, ở phía Tây vùng này có Miệt-lê-xa tên gọi là Mục-ca, khởi lên cách nhìn như vậy, đưa ra cách nói như vậy: Mẹ-chị em gái và vợ-con gái..., làm điều dâm tục đối với họ đều không có tội. Nguyên cơ thế nào? Bởi vì tất cả nữ sắc, đều như trái chín đã mua, ăn uống ngay trên đường-bên cầu-dưới thuyền-ở bậc thêm-bên cối xay..., pháp vốn như vậy hữu tình cùng nhau mà hưởng thụ, vì vậy làm điều dâm tục đối với họ không có tội. Tà dâm như vậy gọi là do si mà sinh ra, nguyên cơ như trước.

Thế nào là lời nói dối trá do tham mà sinh ra? Đó là như có một người bởi vì danh lợi, cho nên đối với hữu tình khác che dấy ý tưởng mà nói, hoặc là vì mình-hoặc là vì người khác, như các Quốc Vương chiêu mộ người có tài biện luận, khiến đi khắp nơi giảng giải để dụ dỗ những người chưa quy phục. Người ấy lúc bấy giờ bởi vì tiền của-địa vị, cho

nên hoặc là dựa vào bên trong-dối gạt bên ngoài, hoặc là dựa vào bên ngoài-dối gạt bên trong, hoặc là dựa vào hai bên-dối gạt hai bên. Lời nói dối trá như vậy gọi là do tham mà sinh ra.

Thế nào là do sân mà sinh ra? Đó là như đối với người khác, tâm có phiền muộn tổn hại-oán trách hiềm khích-đầy ác ý, muốn làm hại người ấy cho nên phát ra lời nói dối trá; hoặc là đối với bạn thân mà người ấy yêu quý, phát ra lời nói dối trá, bởi vì oán ghét người ấy. Lời nói dối trá như vậy gọi là do sân mà sinh ra. Thế nào là do si mà sinh ra? Đó là như có một người, khởi lên cách nhìn như vậy, đưa ra cách nói như vậy: Những người vì thân mạng của mình và thân mạng của người khác mắc nạn, mà nói dối thì không mang tội nói dối. Như thợ săn hỏi con cừu ở chỗ nào, và quân giặc hỏi quân nhà vua ở nơi nào, tuy thấy thật sự-biết thật sự mà bởi vì sợ làm hại đến họ, tuy trả lời không thật mà không có tội. Nếu biết rằng loại ấy không phải là không có tội, họ nói là đều không có thì sẽ gây ra nhiều lần. Lời nói dối trá như vậy gọi là do si mà sinh ra, nguyên cố như trước.

Thế nào là lời nói chia rẽ do tham mà sinh ra? Đó là như có một người bởi vì danh lợi, đối với hữu tình ấy, hoặc là bạn thân của họ mà phát ra lời nói chia rẽ. Hoặc vì mình-hoặc vì người khác, như các Quốc Vương chiêu mộ người có tài biện luận, khiến làm mưu kế chia rẽ để cho người khác quy phục. Người ấy lúc bấy giờ bởi vì tiền của-địa vị, cho nên hoặc là dựa vào bên trong, hoặc là dựa vào hai bên-chia rẽ hai bên. Lại như Bà-la-môn có hai thí chủ:

1. Giúp cho áo mặc.
2. Giúp cho cơm ăn.

Bà-la-môn nghĩ rằng: Nếu hai thí chủ hòa thuận vui vẻ với nhau, thì mình ở hai nơi đều có được một điều, nếu họ chống đối nhau thì mỗi một nơi mình đều có được hai món. Bởi vì nhân duyên này mà thực hiện lời nói chia rẽ. Đó gọi là do tham mà sinh ra.

Thế nào là do sân mà sinh ra? Đó là như có người đối với người khác, tâm có phiền muộn tổn hại-oán trách hiềm khích-đầy ác ý, mà chia rẽ người ấy-hoặc là bạn thân của họ, bởi vì muốn phá hoại người ấy. Đó gọi là do sân mà sinh ra.

Thế nào là do si mà sinh ra? Đó là như có một loại Bà-la-môn, khởi lên cách nhìn như vậy, đưa ra cách nói như vậy: Những người không có luật nghi, nếu vui vẻ hòa thuận thì làm điều ác thêm nhiều, nếu chống đối tách rời nhau thì làm điều ác sẽ ít hơn, vì vậy nếu có ở trong loại ấy, nói ra lời nói chia rẽ thì hoàn toàn không có tội. Đó gọi là

do si mà sinh ra, nguyên cố như trước.

Thế nào là lời nói hung ác do tham mà sinh ra? Đó là như bởi vì danh lợi mà mắng nhiếc làm nhục đối với hữu tình khác, hoặc là vì mình-hoặc là vì người khác. như các Quốc Vương giao cho người thi hành pháp luật tàn ác khiến làm chủ ngục tù, và sai quân lính phụ tá soạn ra bài kịch rặng đe, dựa vào những duyên này mà phát ra lời nói hung ác. Đó gọi là do tham mà sinh ra.

Thế nào là do sân mà sinh ra? Đó là như đối với người khác, tâm có phiền muộn tổn hại-oán trách hiềm khích-đầy ác ý, liền mắng nhiếc làm nhục người ấy, hoặc là bạn thân của họ. Hoặc là vì mình-hoặc là vì người khác, đó gọi là sân mà sinh ra.

Thế nào là do si mà sinh ra? Đó là như ngoại đạo Thiên Kế gọi là thờ thần lửa, tánh vốn có sẵn rất nóng nảy vội vàng, nói nhiều lời hung ác. Các đệ tử của ông ta cho là tốt đẹp tuyệt vời, đều luyện tập lời nói hung ác. Đó gọi là do si mà sinh ra, nguyên cố như trước.

Thế nào là lời nói dơ bẩn do tham mà sinh ra? Đó là như có một người vì danh lợi... của mình và người khác, cho nên phát ra lời nói dơ bẩn. Như người làm trò hề bởi vì tiền bạc-lợi lộc, cho nên ở chốn đông người tụ tập, dùng các loại từ ngữ-ca vịnh-trêu đùa xen tạp mà nói. Lại như những người nam-nữ vì tâm ái nhiễm mà nói ra những lời dơ bẩn. Lại có người soạn ra văn chương thế tục, thọ trì đọc tụng ngâm nga. Đó gọi là do tham mà sinh ra.

Thế nào là do sân mà sinh ra? Đó là như đối với người khác, tâm có phiền muộn tổn hại-oán trách hiềm khích-đầy ác ý, tùy tiện trêu chọc người ấy cho nên phát ra lời nói dơ bẩn; hoặc là tùy tiện trêu chọc nạn thân mà người ấy yêu quý, bởi vì oán ghét họ. Đó gọi là do sân mà sinh ra.

Thế nào là do si mà sinh ra? Đó là như có một loại Bà-la-môn, khởi lên cách nhìn như vậy, đưa ra cách nói như vậy: các hữu tình cúng tế thần lửa, hoặc cúng tế thần khác, hoặc là đọc tụng Phệ-đà và các loại chú thuật..., tất cả đều được thanh tịnh và giải thoát. Đó gọi là do si mà sinh ra.

Thế nào là tham do tham mà sinh ra? Đó là tham ràng buộc(Tiền) không gián đoạn-tham ràng buộc hiện rõ trước mắt. Đó gọi là tham do tham mà sinh ra.

Thế nào là do sân mà sinh ra? Đó là sân ràng buộc không gián đoạn-tham ràng buộc hiện rõ trước mắt. Đó gọi là tham do sân mà sinh ra.



Thế nào là do si mà sinh ra? Đó là si ràng buộc không gián đoạn- tham ràng buộc hiện rõ trước mắt. Đó gọi là tham do si mà sinh ra.

Thế nào là sân do tham mà sinh ra? Đó là tham ràng buộc không gián đoạn-sân ràng buộc hiện rõ trước mắt. Đó gọi là sân do tham mà sinh ra.

Thế nào là do sân mà sinh ra? Đó là sân ràng buộc không gián đoạn- sân ràng buộc hiện ở trước mắt. Đó gọi là sân do sân mà sinh ra.

Thế nào là do si mà sinh ra? Đó là si ràng buộc không gián đoạn- sân ràng buộc hiện rõ trước mắt. Đó gọi là sân do si mà sinh ra.

Thế nào là tà kiến do tham mà sinh ra? Đó là tham ràng buộc không gián đoạn-tà kiến ràng buộc hiện rõ trước mắt. Đó gọi là tà kiến do tham mà sinh ra.

Thế nào là do sân mà sinh ra? Đó là sân ràng buộc không gián đoạn-tà kiến ràng buộc hiện rõ trước mắt. Đó gọi là tà kiến do sân mà sinh ra.

Thế nào là do si mà sinh ra? Đó là si ràng buộc không gián đoạn- tà kiến ràng buộc hiện rõ trước mắt. Đó gọi là tà kiến do si mà sinh ra. Hỏi: Đã biết về mười nghiệp đạo bất thiện, tất cả đều do tham-sân-si mà khởi lên, trong đó mỗi một loại có mấy làm gia hạnh, mấy làm cứu cánh, mà có thể khởi lên?

Đáp: Hoặc có người nói: Ba loại là sát sinh-nói lời hung ác và sân giận, làm gia hạnh-do sân làm cứu cánh; ba loại là trộm cắp-tà dâm và tham dục, làm gia hạnh-do tham làm cứu cánh; còn lại ba nghiệp đạo của ngữ, làm gia hạnh-do ba loại làm cứu cánh; một loại tà kiến có đủ ba loại, làm gia hạnh-do si làm cứu cánh.

Lại có người nói: Tà dâm là không nhất định, nghĩa là nếu dâm tục khiến cho phải chảy ra bất tịnh mới thành nghiệp đạo, thì ba loại làm gia hạnh- do tham làm cứu cánh; nếu có dâm tục khiến cho vừa mới đưa vào cửa âm vật đã thành nghiệp đạo, thì ba loại làm gia hạnh-do ba loại làm cứu cánh. Những nghiệp đạo còn lại, tất cả đều dùng ba loại làm gia hạnh-do ba loại làm cứu cánh.

